

CIG-Saúde Laboral

Boletín nº 30

Nº 30 DECEMBRO 2018 CIG - GABINETE TÉCNICO CONFEDERAL DE SAÚDE LABORAL

www.cigsaudelaboral.org

SUMARIO

ANÁLISE/OPINIÓN

OS GRANDES RETOS DO FUTURO DO TRABALLO: UNHA ECUACIÓN QUE É NECESARIO RESOLVER

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

DOCUMENTO-ANÁLISE

RADIOGRAFÍA SOBRE EMPREGO E TRABALLO

RADIOGRAFÍA SOBRE A CALIDADE DO EMPREGO E AS CONDICIÓNIS DE TRABALLO NO ESTADO ESPAÑOL:

Informe *"Bad Jobs" recovery? European Job Quality Index 2005-2015 (ETUI) e Sexta Enquisa Europea sobre as Condicións de Traballo: 2015 (Eurofound)*

SÁBADO

SÍNTESE DE ACTIVIDADES

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

DOCUMENTO-ANÁLISE

GUÍA TÉCNICA PARA A AVALIACIÓN E PREVENCIÓN DOS RISCOS RELACIONADOS COA EXPOSICIÓN A AXENTES CANCERÍXENOS OU MUTÁXENOS DURANTE O TRABALLO -INSST-

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

TABOLEIRO

EDITA: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

FINANCIADO POR:

CÓD. ACCIÓN: AT2018-0038

GOBIERNO DE ESPAÑA

MINISTERIO DE TRABAJO, MIGRACIONES Y SEGURIDAD SOCIAL

FUNDACIÓN ESTATAL PARA LA PREVENCIÓN DE RIESGOS LABORALES, F.S.P.

Confederación Intersindical Galega

Radiografía sobre a calidade do emprego e as condicións de traballo no Estado español: Informe “*Bad Jobs*” recovery? *European Job Quality Index 2005-2015 (ETUI)* e *Sexta Enquisa Europea sobre as Condicións de Traballo: 2015 (Eurofound)*.

“*Bad Jobs*” recovery? *European Job Quality Index 2005-2015 (ETUI)*

O recoñecido e prestixioso *European Trade Union Institute*, publicou no pasado ano 2017 o informe “*Bad Jobs*” recovery? *European Job Quality Index 2005-2015* sobre a calidade do emprego nos 28 países da Unión Europea. O resultado pódese considerar como realmente demoledor para o Estado español que, na maioría dos indicadores de calidade do emprego utilizados neste importante e acreditado estudo aparece dentro do grupo de estados con peor puntuación.

Indicadores de calidade do emprego utilizados neste estudo:

1. Salarios
2. Formas de emprego e seguridade laboral
3. Tempo de traballo e equilibrio traballo-vida
4. Condicións de traballo
5. Habilidades e desenvolvemento da carreira laboral
6. Representación sindical

Neste Informe o Estado español aparece no antepenúltimo lugar da clasificación en relación á calidade do traballo no conxunto da UE, despois de Romanía e Grecia, o que dá unha idea do brutal retroceso experimentado nas condicións de traballo, en gran medida consecuencia da reforma laboral imposta polas políticas neoliberais de extrema dereita aplicadas polo Goberno do PP co apoio de Ciudadanos, que coa escusa de superar a crise económica puxo en marcha os seus resortes de poder para eliminar dereitos fundamentais, destruír e/ou deteriorar servizos públicos esenciais e situar ás clases traballadoras ao borde do escravismo laboral e a exclusión social.

Nunha escala de puntuación que o presente informe do *Job Quality Index 2005-2015* establece entre o valor 1 (a máis baixa posible) e o valor 10 (a máis alta posible), o Estado español recibe logo de analizados todos os indicadores do estudo unha puntuación de valor (3) a terceira máis baixa de entre todos os 28 estados europeos analizados, en extremo contraste coas puntuacións obtidas con países nórdicos como Suecia (7,5), Finlandia (8) ou Dinamarca (9); o que revela ás claras que sen dúbida o Estado español é un dos tres Estados da UE que peor trata aos seus traballado-

res/as, ou dito doutro xeito, que máis maltrata aos seus traballadores/as.

O máis grave se acaso é que esta paupérrima puntuación prodúcese, no caso do Estado español, en cada un dos distintos indicadores que configuran a análise e valoración da “calidade do emprego”.

Formas de emprego e seguridade laboral

Se abordamos o factor “precariedade” no marco do indicador *Formas de emprego e seguridade laboral*, atopámonos con que o Estado español é o campión absoluto deste factor, batendo todos os récords da UE ao ter unha das maiores porcentaxes de poboación traballadora afectada pola inestabilidade laboral, os contratos temporais e os contratos a tempo parcial non desexados, liderando tamén as dificultades que teñen os traballadores/as para atopar emprego, máis aínda se se pretende que este sexa digno e xustamente remunerado.

Nesta situación de gran inseguridade laboral a precariedade afecta especialmente ás mulleres. De modo xeral a porcentaxe de traballadores/as afectados pola precariedade incrementouse significativamente no período 2010-2015, chegándose a facer estrutural como consecuencia das políticas económicas neoliberais e a brutal e inxusta reforma laboral imposta polo PP en contra da maioría social traballadora.

Tempo de traballo e equilibrio traballo-vida

Se atendemos ao indicador “tempo de traballo e equilibrio traballo-vida”, atopámonos de partida coa contradición de que a pesares de

ter o Estado español un dos máis elevados niveis de desemprego de toda a UE, tamén ostenta unha das maiores porcentaxes de horas extras realizadas, e isto a pesares de que non se computan os millóns e millóns de horas extras que se obrigan a facer polos empresarios/as aos traballadores/as precarios, que finalmente non son pagadas, nin rexistradas, nin cotizadas.

Así as cousas, as longas e interminábeis xornadas de traballo con multitude de horas extras non pagadas, forma a estas alturas da aplicación da reforma laboral do PP, parte dunha situación “normalizada” que destrúe a xustiza laboral e imposibilita a máis mínima posibilidade de conciliar a vida laboral e familiar. Situación esta de especial gravidade no caso das mulleres traballadoras afectadas polo factor de “sobrecarga de traballo familiar” que fai as súas xornadas interminábeis e que, a consecuencia das mesmas, son das que máis afectadas están na UE de enfermidades relacionadas co estrés, o cansazo e a ansiedade.

Salarios

En relación ao factor “pobreza laboral”, no marco do indicador *Salarios*, o Estado español, logo de Romanía e Grecia, tamén amosou a maior porcentaxe de traballadores/as pobres

de toda a UE, entendendo por traballadores/as pobres a aqueles que a pesares de traballar atópanse por debaixo do 60% da media estatal de ingresos, incluídas e sumadas as transferencias e/ou axudas sociais. Hoxe por hoxe no Estado español logo do crime que supuxo a reforma laboral do PP, moitos traballadores/as e as súas familias a pesares de ter traballo, incluso a tempo completo, sitúanse por debaixo do umbral da pobreza.

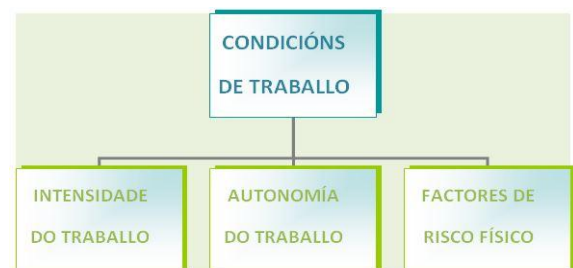
O estar situados co maior índice de traballadores/as pobres de toda a UE despois de Románia e Grecia, débese sen dúbida á xeneralización dos salarios de miseria propiciados pola reforma laboral, así como aos salvaxes recortes das políticas sociais e de protección levadas a cabo polo Goberno do PP, que non fixo máis que incrementar exponencialmente as desigualdades sociais nun marco de inxustiza estrutural, aplicando políticas neoliberais destinadas a enriquecer máis a unha minoría social acomodada, fronte unha gran maioría social traballadora cada vez máis pobre e desprotegida fronte ao poder do capital, algo realmente impropio nun verdadeiro estado democrático, social e de dereito.

Condicións de traballo

Se atendemos ao indicador “condicións de traballo”, os traballadores/as do Estado español volven a estar entre os que teñen peores condicións de traballo de toda a UE logo, neste caso, de Hungría e Chipre, sendo especialmente grave esta situación nos sectores do agro e da construción.

O indicador “condicións de traballo” é sen dúbida un dos indicadores máis importantes para valorar a calidade do emprego, circunstancia pola cal resulta un dos máis estudados no presente informe, incluíndo a enquisa información de ata vinte ítems que analizan o como e en que condicións se realizan os traballos en cada un dos Estados estudados.

O indicador “condicións de traballo” aparece á súa vez desagregado en tres subdimensións ou factores que recollen información sobre: a) Intensidade do traballo, b) Autonomía do traballo, e c) Factores de risco físico, situándose o Estado español tamén en cada unha destas subdimensións cunhas puntuacións que o sitúan no furgón de cola do conxunto da UE en relación ás condicións laborais dos seus traballadores/as.

Habilidades e desenvolvemento da carreira laboral

Analizando o indicador “Habilidades e desenvolvemento da carreira laboral”, atopámonos con que o Estado español figura entre os que menores esforzos e atención dirixen á mellora dos coñecementos e á formación laboral, en contraste co realizado despois do máis duro da crise económica pola maioría dos países da UE, nos que como media un de cada catro traballadores/as participou -no mes anterior á reali-

zación do estudo- nalgunha acción de capacitación profesional, como consecuencia da promoción dos plans formativos para a mellora das habilidades profesionais dos traballadores/as, algo realmente moi lonxe do realizado e promovido durante estes anos polo Estado e o Goberno español.

Facendo referencia a outro estudo, se atendemos aos resultados para o Estado español da Sexta (última) *Enquisa Europea sobre as Condicións de Traballo* realizada pola *Fundación Europea para a Mellora das Condicións de Vida e de Traballo* (*Eurofound), atopámonos novamente cuns resultados que revelan o tremendo deterioro das condicións de traballo propiciadas polas políticas económicas, sociais e laborais aplicadas baixo o paradigma da dereita neoliberal e que foron levadas ata o seu extremo polo fracasado e corrupto Goberno do PP.

**Organismo da Unión Europea creado para contribuír á planificación de mellores condicións de vida e traballo en Europa, que vén elaborando dende 1991 unha destas enquisas cada cinco anos.*

Sexta Enquisa Europea sobre as Condicións de Traballo (Eurofound).

A última enquisa, realizada entre febreiro e decembro de 2015, elaborouse entrevistando a 43.850 traballadores/as da UE-28, máis, neste caso, Noruega, Suíza, Turquía, a Antiga República Iugoslava de Macedonia, Serbia, Montenegro e Albania.

As cuestións centráronse en diferentes ámbitos da vida laboral, como son: a situación de emprego, o horario de traballo, a organización do traballo, o lugar de traballo, a exposición a riscos físicos e psicosociais, a aprendizaxe e a formación, a participación, a saúde e o benestar, ou o salario; amosando unha gran similitude cos parámetros estudados no anterior informe “*Bad Jobs*” recovery? *European Job Quality Index 2005-2015* realizado polo *European Trade Union Institute*.

Segundo a presente enquisa sobre as condicións de traballo realizada por *Eurofound* para o Estado español, os resultados, como imos ver, volven a ser extremadamente preocupantes para o conxunto da poboación traballadora.

Se ben é certo que as condicións de emprego se teñen visto especialmente influídas polos anos de crise económica, non é menos certo que as políticas neoliberais aplicadas polo PP a través da súa brutal reforma laboral teñen agravado, agudizado e amplificado ata o extremo as terribles consecuencias desta sobre a calidade de vida da poboación, as condicións de traballo e os dereitos laborais do conxunto dos traballadores/as no Estado español.

Así as cousas, no ano 2015, data da enquisa, as **reestruturacións laborais emprendidas polas empresas** tiñan afectado aos centros de traballo do 21% dos traballadores/as entrevistados, e dos cales só a un de cada dez traballadores/as (10%) se lles solicitou a súa participación ou opinión.

Do conxunto de traballadores/as do Estado, case a metade, o 47% sufriu algún **cambio negativo nas súas condicións laborais** no último ano, afectando fundamentalmente a cuestións tales como o salario (31%), cambios nas tarefas e responsabilidades laborais (25%) e un incremento das horas de traballo (23%).

Dos traballadores/as enquisados o 52% afirman estar **descontentos co salario percibido**, manifestando non chegar con facilidade ao final de mes o 70%, e dentro destes con dificultades o 31% e con moitas dificultades o 14%.

A **distribución dos ingresos polo traballo** seguen a amosar unha clara segregación por xénero, de tal xeito que 3 de cada 4 mulleres traballadoras (75%), declaran ter ingresos baixos, porcentaxe que se sitúa nun 50% no caso dos traballadores/as.

Por outra banda **a idade aparece como un factor de discriminación salarial**, diminuíndo os ingresos dos traballadores/as conforme aumenta a súa idade, aínda que a enquisa non ofrece máis información das causas nin investiga sobre elas.

En relación á **conciliación** e segundo a enquisa, en xeral os traballadores manifestan máis difi-

cultades que as traballadoras, situándose en xeral nun 25% os traballadores/as que manifestan dificultades ou imposibilidade para adaptar o seu horario laboral ás súas necesidades familiares e sociais.

En relación aos **días de traballo**, no ano 2015 obxecto do estudo, só un 61% dos traballadores/as conseguía traballar cinco días á semana, incrementándose en cambio do 5% ao 7% aqueles/as que se vían obrigados a traballar os sete días da semana.

Ao respecto do **número de horas traballadas**, a enquisa aprecia unha progresiva redución do número de horas semanais dende 2005, pasando de 40,3 horas en 2005 a 36,5 en 2015; aínda que as traballadoras acumulan máis horas de traballo totais, sumando as horas non remuneradas.

As condicións do emprego

No Estado español o 83% dos traballadores/as son **asalariados** e canto máis novos son estes, maiores son as dificultades que teñen para acadar un emprego digno remunerado con contratación.

En relación ao **tipo de contrato**, o 55% dos traballadores/as enquisados manifestaron ter un contrato indefinido, un 12% por debaixo da media da UE (67%) (que neste caso inclúe países como Romanía, Grecia, B

ulgaria, Hungría, Checoslovaquia, ... etc., senón a diferenza sería aínda moito maior). O 20% manifesta ter un contrato temporal fronte ao 10% da media da UE. O 12% manifesta ser

autónomo sen traballadores a cargo, e o 5% autónomos con traballadores a cargo.

Dos traballadores/as enquisados o 24% manifestan non traballar a **xornada** completa, sendo a maior parte dos que manifestan estar a xornada parcial traballadores menores de 35 anos e mulleres.

A seguridade no traballo

Entre os traballadores/as enquisados, o 22% considerou bastante **posible perder o seu traballo nos seguintes seis meses**, a mesma proporción que a enquisa de 2010 e oito puntos porcentuais máis que en 2005. A este respecto, non se distinguen diferenzas por sexo mais si por idade, manifestando máis inseguridade os mozos menores de 35 anos; por situación profesional, os asalariados; por tipo de contrato, os traballadores/as temporais e os sen contrato; e por tipo de xornada, os traballadores/as con contrato a tempo parcial.

Os **riscos máis destacados** polos traballadores/as son os meteorolóxicos, o ruído e os trastornos músculo-esqueléticos, que dende o ano 2010 conxuntamente con outros moitos riscos seguiron aumentando.

Incrementáronse tamén significativamente as **esixencias do traballo**, existindo un terzo dos ocupados/as (33%) que manifestan estar obrigados/as a traballar a unha gran velocidade, e un 35% obrigados/as a cumprir prazos moi axustados.

Consecuencias do traballo na saúde

Nos últimos 5 anos a preocupación polas **repercusións negativas do traballo sobre a saúde** ten experimentado un importante aumento, sendo un significativo 37% os traballadores/as que consideran que o traballo que realizan afecta negativamente ao seu estado de saúde.

Entre as **consecuencias para a saúde máis xeneralizadas** que indican os traballadores/as atoparse, os trastornos músculo esqueléticos e o cansazo xeral (45%), as cefaleas e a fatiga visual (36%) e a ansiedade (17%), resultados que incrementan dun xeito importante os resultados obtidos en enquisas anteriores neste apartado.

En relación ao **absentismo laboral por motivos de enfermidade**, preguntados os traballadores/as polos días que faltaron ao traballo nos últimos doce meses por motivos de saúde, o 73% manifestou non ter faltado nin un só día, en contraste co 55% dos traballadores/as de media na UE que tampouco faltaron; O 23% faltaron entre 1 e 15 días, en contraste co 37% de promedio na UE, e só un 5% dos traballadores/as do Estado faltou ao traballo máis de 15 días por motivos de saúde, fronte a o 8% de media da UE. Resulta evidente que esta circunstancia de moito menor absentismo laboral

no Estado español por motivos de saúde, ten pouco que ver cunha saúde extraordinaria dos seus traballadores/as e moito que ver co medo e o temor a sufrir represalias por non asistir a traballar a pesares de estar enfermo, ou incluso poder sufrir un despedimento legalizado

pola reforma laboral, nunha situación de tan extrema dificultade para atopar emprego.

Fontes:

- ✓ European Trade Union Institute: “Bad Jobs” recovery? European Job Quality Index 2005-2015.
- ✓ Eurofound: Sixth European Working Conditions Survey: 2015

Se tes dúbidas relacionadas coa PREVENCIÓN DE RISCOS e a SAÚDE LABORAL.....

Está a túa disposición o ASESORAMENTO TÉCNICO do Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

Podes solicitar unha CONSULTA ON LINE ou unha cita presencial na web www.cigsaudelaboral.org

Preme no botón de asesoramento técnico

Selecciona - asesoramento on line - asesoramento presencial

Cumprimenta o formulario

Envía os datos

Un dos nosos TÉCNICOS/AS EN PRL poñerase en contacto contigo

gratuito
confidencial
rápido
CÓMODO
FÁCIL
dende onde estés

Presencial
ON LINE
Teléfono
correo electrónico

TÉCNICAS
E
TÉCNICOS
SUPERIORES
PRL

asesoramento técnico

Asesoramiento Online Asesoramiento Presencial

CIG

Depósito Legal:
C428-2012

Os contidos publicados son responsabilidade exclusiva do Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral da Confederación Intersindical Galega e non reflicten necesariamente a opinión da “Fundación Estatal para la Prevención de Riesgos Laborales F.S.P.”

Edita: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral. www.cigsaudelaboral.org